

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An ne lex noua actus exteriores suffice[n]ti ordine instituerit eadem

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

quod etiã illa sanè intellecta internos quoque animos compescebat. Dum enim homicidium prohibebat & adulterium, affectiones quoque eorum admonebat ex animo conuulsas irritum, maxime quod qui in cõpõlitos corruptosque patit animi motus, multo difficillime potest a prauis operibus abstinere. Vnde licet rigida videatur prohibitio interni motus, suauior tamen est ad cuedum opus. In summa, vide quam fuerit lex Christi leuis ac dulcis. Tria tantum continent mortalia. scilicet præcepta, sacramenta, & cõsilia. Et mortalia quidẽ idcirco iussit, quod cum sint de iure nature, nequiuit nõ iubeat, sacramenta uero, licet superaddita uideatur, in hoc tamen præcepta nobis sunt, ut per gratiam quam conferunt, opitulentur nobis ad implendum legem, quã porro per nos implere nõ sufficimus. Quare & in hoc lex nostra leuior est, quam uetus, quandoquidem ad eleuandum legis onus, sacramenta nobis adhibuit, quæ illis erant onera. Sed cõsilia sic nos Christus docuit, saluberrima nobis esse, ut tamen noluerit præcepti necessitatem habere.

Ad argumentum igitur in contrarium respondetur, quod aduersitates & angores quos lex noua diligentib. Deum offert, ex spe regni iam nobis patentis, & filiali amore dulcescant. Est igitur operæpretium in calce quæstionis præterea, quæ de differentijs inter legẽ ueterem & nouam instructa est, omnium pro nostra facultate epiloga colligere, quæ sunt numero duodecim. Prima sumitur a dignitate legislatoris ministrisque leg. uetus enim per Moysen data est, noua uero per Deum ipsum hominem factũ lara & inuulgata. Quare illa dicitur lex Moysi, hæc uero Christi. Secunda attenditur ratione subiecti: Illa nanq. ut proximè dicebamus, extra hominem in tabulis scripta est hæc uero intus in anima. Quapropter illa dicitur corporalis & scripta, hæc uero spiritalis atq. indita. Tertia consideratur ratione temporis. Illa quippe temporalis erat, hæc per tempus duratura, nostra uero ulque ad finem mundi. Quocirca illa dicitur temporalis, nostra uero perpetua. Quarta ratione uniuersalitatũ. Illa si quidem uni peculiari populo data erat, nostra uero uerbo uerbo mundo. Quamobrem illa dici potest particularis, nostra uero uniuersalis. Quinta differentia patet ratione figuræ. Quãdoquidem illa, umbra erat & figura nostre, nostra

uero illius ueritas, quæ de causa illa umbra tilis erat, nostra uero patens. Sexta ratione significationis, nam etsi eadem fides esset illis nobisq. necessaria ad salutem tamen, quæ illi implicite credebant futura, nos gesta iam explicite confitemur. Septimũ uero discrimen idemq. potissimũ ex parte perfectionis atq. affectus expenditur. Nam etsi neq. nostra neq. antiquorũ opera sine gratia iustificent, tamen quia passio illis non erat exhibitã, neq. sua sacra gratiam, uti nostra, conferebant, lex Euangelica iustificat, quod illa de se præstare non poterat. Quapropter illa dicitur lex operum, nostra uero lex fidei, & gratiæ. Vnde octaua differentia sumit ex natura præceptorum. Illa quippe grauior erat, nostra uero leuior ac suauior. Nona differentia: Lex nostra explicatoria atq. ideo ampliora continent præcepta quam illa, ut puta, quæ actus interiores expressius prohibet. Ac decima, quod cõsiliõrum perfectionem illi superaddit. Vnde decima, quod illa temporalia promittebat & comminabatur, quare dicitur: Lex timoris & seruorum nostra uero sempiternam hereditatem nobis pollicetur. Quare dicitur lex filiorum ac libertatis. Sed duodecima supremaq. differentia est, quod illa celi portas non aperiebat, nostra uero id nobis præstat. Quocirca illa lex temporalium regnorum dicebatur, quæ Deus promissit contulitq. illi populo, nostra uero lex regni cœlorum.

QVÆSTIO IX.

DE HIS QUÆ IN LEGE NOUA CONTINENTUR.

S. Tho. I. 2. quæst. 108.

ARTICVLVS I.

Utrum lex noua actus exteriores sufficienti ordine instituerit.

Postrema quæstio de lege noua, atque adeo de tota legum materia mouetur de his, quæ eadem Euangelica lege constituta sunt quorum sunt tria genera, nempe præcepta, sacramenta, & cõsilia, quibus institui-

Sexta.

Septima

Octaua.

Nona.

Decima

Vndecima.

Duodecima.

SOTO
Iure
legibus
3
Dicitur
13

Primũ

argu. a

pre ne-

gatina.

M 4

Aristo.

Chry.

Aug.

Fulgen.

Ad arg.

Epilog.

Prima

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

stituitur, tam quantum ad externa opera, quam etiam quantum ad internos animi motus. Queritur ergo primo, utrum exterius actiones probe instituerit? Et arguitur a parte negatiua, quod circa huiusmodi actiones nihil debuit. Euangelium constituit. Lex Euangelicam est lex Regni caelorum, ut patet Christi praedicatione, Appropinquauit regnum caelorum. Et Math. 24. Praedicabitur Euangelium regni, regnum autem huiusmodi non consistit in externis operibus, sed in intimis, secundum illud Luc. 11. Regnum Dei intra uos est. Et ad Rom. 14. Non est regnum Dei esca & potus, sed iustitia, & pax, gaudium in Spiritu sancto. Quare inter leges veterem & nostram illa supra posita interoscitur differentia, quod illa cohibebat manum haec uero animum. Accedit, quod & ad Rom. 8. dicitur lex spiritus. Et 1. Cor. 3. ibi Spiritus Domini, ibi libertas, non est, autem libertas ubi homo ad exteriora opera uel facienda, uel cauenda obligatur, ergo nil debuit de exterioribus officiis decernere. Secundo principaliter arguitur contrario modo, quod manca fuerit & minus sufficiens circa eiusmodi exteriora opera. Lex enim Euangelica ad fidem pertinet quae per dilectionem operatur, secundum illud ad Gala. 5. In Christo Iesu neque circumcisio aliquid ualet, neque praepitium, sed fides quae per charitatem operatur. De fide autem plura explicuit credenda, quae non erant explicita in lege ueteri, ergo debuit etiam de charitate moralia superaddere mandata, quod tamen non fecit, quia solum Decalogum, sicut illa nobis iussit. Item & circa ceremonias ad diuinum cultum pertinentes angustior uideatur & breuior, quia tantum sacramenta nobis tradidit cultus autem ecclesiae reliquit instituendos, sicut & cum iudicialia multa illic per se Deus adixerit, nulla tamen nobis tradidit, sed reipublicae tam civilis quam ecclesiasticae hoc permisit, est ergo circa exteriora minus sufficiens minusque prouida quam antiqua. In contrarium est illud Math. 7. Omnis qui audit uerba mea haec, & facit ea, assimilabitur uir sapienti qui edificauit domum suam supra petram, sapiens autem adificator nihil eorum praetermittit, quae sunt ad fabricam conducentia.

In hac questione altissima est meditanda Dei prudentia ac benignitas in condenda

Euangelica lege. Primum igitur omnium ex superioribus hoc recolendum est fundamentum, quod lex Euangelica non solum altior est quam humana, quippe quae non ad finem tantum naturalem, sed ad supernaturalem nos instituit, uerum & quam Mosaica inde praestantior, quod fidem, & gratiam, quam illa praefigurabat, per Christi passionem exhibet, per quam gratiam introducitur in regnum caelorum. Ex hoc enim fundamento colligitur nihil de operibus nostris eadem legem stabilere, quam quae ad eandem gratiam ordinantur ac referuntur. Atque eo gradu & ordine unumquodque prohibet ac consulit, quod ad eandem gratiam confert. Hoc praehabito ad quaestiones quatuor conclusionibus respondetur. Prima est in operibus exterioribus primum omnium lex Euangelica seu fundamenta prouidentissime scilicet septem sacramenta. Tria enim operum genera in fronte quaestionis tetragynus, scilicet sacramenta, & moralium praecipua, & consilia. Probatur conclusio. Gratia, in qua legis substantia consistit, bifariam consideratur, uidelicet quantum ad eius generationem, & acquisitionem, & rursum quantum ad eius usum & exercitium generatio autem eius & infusio, munus supernaturalis est, quod nobis Deus per mediatorum, puta per filium suum hominem factum communicat, quare ipse prius secundum humanitatem plenus fuit absque gratia mensura, eandemque subinde per eandem humanitatem in pondere & mensura nobis impartitur, secundum illud Io. 1. ca. Verbum caro factum est, &. Vidimus eum plenum gratiae & ueritatis, &. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Et quoniam Deus supernaturalia ipsa ea suauitate disponit, ut admodum naturae nostrae nobis participentur, nostra autem cognitio a sensibus incipit, decuit eandem gratiam per exteriora nobis signa suppeditari, ut per illa tunc certi pro captu nostro efficeremur nostrae salutis, tum etiam nos excitaretur animus ad diuinum cultum. Et haec sunt septem sacramenta, de quorum sufficientia non est praesentis loci dicere. Quapropter necessarium fuit ut Christus ipsa tanquam auctor gratiae, per se, tum illa institueret, ut Eucharistiam, tunc perinde cearet eorundem sacramentorum ministros, nempe Apo. ac discipulos, utque subinde faceret dorem.

Secunda
conclu.

Quarta
conclu.

Prima
conclu.

Prima
conclu.

Tertia
conclu.

Quarta
conclu.

dotalem ordinem. Secunda conclusio. Non docuit maiestatem ac libertatem Evangelicæ legis ut alia sacramenta, & obseruantia, & ceremonie per ipsam instituerentur, quam quæ eidem administrandis sacramentis necessaria erat, sed hoc debuit ecclesiæ prudentiæ cõmittit. Probatur conclusio ex differeñtia interstatum antiquæ legis & nostrum. Populus enim illum, ut ideatidẽ ex Apostolo ad hõiaimus erat sicut in puerili aetate sub pedagogo, nondum virili prudentia præditus, & p̄terea figuras v̄brasq̄ gerebat futurarum veritatum, v̄triusq̄: ergo ratione concedens erat, ut Deus per se illam de cunctis etiam minutioribus per suas leges erudiret, neq̄. reipublicæ eorum institutiones committeret. Christiana vero familia, tum aetate & prudentia prouector, atq̄. adeo idonea cui traderetur hereditas, tum etiam cui per suas ceremonias non alium Messiam deberet præfigurare, non erat cur de eiusmodi ceremonijs tam peculiariter erudiretur, sed id munus ecclesiæ concederetur, atq̄. eo potissimum quod minus illud Christus Spiritui sancto dimisit, quem venturum pollicitus est, ut eandem sanctam ecclesiã doceret omnem veritatem. Ecce de operibus quibus gratiam diuinam assequimur. Illi autem quæ ad eius v̄sum pertinent, sunt charitatis officij, quæ erga Deum & proximum exerceamus, quibusq̄. a Deo per diuinum fauorem eadem nobis augetur gratia. Horum autem operum quedam sunt vel ad eius custodiam necessaria, vel eidem necessario contraria, alia vero libera sine quibus in ea de Dei gratia permanere possumus. Sit ergo tertia conclusio: Necessarium fuit ut lex Evangelicæ opera, quæ necessariam habent cõnexionem ad gratiam, per se precipiet & quæ illi obstant prohiberet, hæc autem sunt quæ Decalogus nobis exhibet, & quæ ibi simpliciter continentur, hoc est necessaria consequentia inde colliguntur, quorum q̄. tres gradus distinximus. Conclusio est manifesta, nam legislatoris prudentia in necessarijs non debet deficere. Quarta conclusio. In alijs autem quæ hæc non habent necessariam cõnexionem ad gratiam, non fuit congruens Evangelicæ legi, ut illa in particulari per se Christus definiret: sed, sicut dictum de ceremonialib; est, ita & iudicialia reipublicæ tam civilis quam ecclesiasticæ committeret. Iam

enim sæpe dictum est, ceremonialia & iudicialia a moralibus differre, quod non eliciuntur ex principijs nature, sed arbitramento quodam generale præceptum ad speciale contrahunt. Et sicut ceremonialia ad cultum diuinum attinent, ita & iudicialia ad quietum reipublicæ statum. Ratione ergo iam proxime assignata, nempe quod Evangelicus populus prudentia progressus est, & quasi liber ad hereditatem admissus, relinquendus in his iudicialibus erat suæ reipublicæ, ut contractuum leges & malefactorum supplicia, quæ illic per se Deus constituebat, Antistites Evangelici & seculares Principes suo arbitratu sancirent. Accedit & altera huius ratio, quod lex illa vni eidemq̄. pusillo populo posita est, nostra vero vniuerso orbi, ille ergo populus cuncta illa seruari poterat, Christianis vero pro diuersitate temporum, regionũ, atq̄. hominum sunt iudicia constituenda. Quare Christum nihil nobis comminatus est neq̄. pollicitus nisi inferna, & cælestia, & sufficientiam vitæ, hoc enim illud sonat, Centuplum accipietis, & vitam eternam possidebitis. Alia vero supererogationis opera neq̄. precepit neque omino voluit ut cuncta ab ecclesiã precipereñtur, sed aliqua, ut ieiunia quadragesimæ, & quadam festa. Reliqua vero contulit, & vniuersiuiq̄. optioni reliquit, ut art. 3. videbimus. Ex his ergo tria ratio colligitur cur legem nostram Iacob. c. 1. appellauerit legem perfectæ libertatis. Primo, qui tanquam adultis filiis & iam a pedagogia exeuntibus hæreditas possessionem nobis tradidit. Secundo, quod neq̄. ac ceremonialia aut iudicialia Christus nos ut antiquos, coarctauit, sed libere illa reliquit præfectis ac magistratibus pro conditione locorum ac temporum instituenda. Sed Tertio, quod illa noluit ut quasi serui metu impleceremus, sed ex habitu gratiæ, ut liberi filij.

Ad primum igitur argumẽto respondetur, quod etiã regnum Dei intimis cordiũ principuẽ consistat, pura in iustitia, pace, & gaudio sp̄iali, nihilominus ex consequenti & ad illud regnum illa pertinent exteriora opera quæ vel extrinsecis morib; foras promanant, ut Dei cultus, & parentum, vel sine quib; conseruari nequunt eadem sp̄itualia, ut homicidia, furta, &c. Quocirca etiã lex nra p̄cipua, habeat aũt, eã nihilominus cohibere dẽt ab illis actionib; q̄ ipsũ perturbent.

Rõ con-

Altera
rõ con-

Trina
rõ qua-

Ad pri-

SOTO
iure
legibus
3
DIE
15

peturbant: Sicuti vice versa prohibendo antiquis manum, ex consequenti prohibebat animum. Ea vero quae necessaria non habent connexionem ad gratiam, lex euangelica per se non confirmat ut vetus. Quia sunt esca & potus, de quibus Paulus loquitur, ut puta delectus ciborum & ieiunia, quae non Christus, sed ecclesia eius auctoritate sancit. Ad aliud autem membrum eiusdem argumenti satis responsum est, ubi explicuimus cur lex Euangelica dicatur lex perfecta libertatis. Ad secundum vero principale respondetur diuersam esse fidei rationem ac moralium preceptorum, nam cum fides naturali rationi excellat, quam ideo nisi per gratiam apprehendere non possumus, necesse fuit, ut lex abundantioris gratiae cumulatius nobis expressusq. mysteria eiusdem fidei detegeret, moralia autem precepta sunt de iure naturae, quae ideo iactis in decalogo fundamentis potuit republica Christiana intelligere. Ad aliud quoque eiusdem argumenti membrum respondetur, quod cum sacramenta nouae legis gratiam conferant, necesse fuit, ut auctor ipse gratiae illa institueret, sacramentorum autem ritus atque ecclesiasticas ceremonias, quia non sunt ad gratiam necessariae ecclesiae Christus commisit, cuius supra rationem adduximus. Quod si obiicias redemptorem ipsum ceremonias aliquas a postolis credidisse, ut patet Lucae 9. & 16. Nolite possidere aurum, neq. argentum, neque pecuniam in zonis vestris. Respondetur illa ad ceremonias non pertinere, sed fuisse vel permissiones, vel institutiones pro illo tempore apostolis necessariae. Permissiones inquam, secundum expositionem Augustini in lib. de consen. Euang. Nam cum apostoli & verbi predicatorum ius habeant exigendi alimenta, illud sine pera sine pecunia &c. non tam preceptis formam habet, secundum Augustinum quam concessionis, hoc est, non opus est vobis viaticum prouidere, siquidem ius habetis alimenta petendi. Vnde subdit: Dignus est enim operarius cibo suo. Reliqui vero sancti dicunt esse precepta, non ceremonialia, sed moralia, necesse enim tunc habebant qui in discipulatu Christi recentes erant, neque in paupertate satis assueti, ad eandem mendicitatem erudiri. Vnde iam prouectoribus ait idem Redemptor, Luc. 22. Quando misit vos sine sacculo, & pera, & calcamentis nunquid

defuit aliquid vobis? & respondentibus, nihil, adiecit. Sed nunc qui habet sacculum, tollet similitur & peram. Quasi iam tunc itaque perfectae libertatis essent ingressi, quando iam relinquendi erant arbitratu suo uiuere.

ARTICVLVS II.

Vtrum lex euangelica interiores nostros actus sufficienter composuerit.

POST actus exteriores subsequitur de interioribus cernere, quemadmodum per legem euangelicam Christus illis prouideret. Arguitur ergo de more, quod non fuerint ab ipso abunde compositi. Primo, ut Matth. 5. videre est, etsi decem sint precepta decalogi tria tamen praecise quantum ad eorum internas affectiones exacte expressit, emendauit, videlicet homicidium, prohibendo irasci in fratrem, atq. adulterium, vetando mulieris conspectum ad concupiscendum eam, & circa periuriam omnem recans iurandi voluntate. Dico vobis non iurare omnino. Igitur cum septem alia subiecerit, non satis hac parte compleuit per fecit abundantiam iustitiae nouae legis super illam veteris. Secundo arguitur. Praeter precepta Decalogi quae moralia sunt, erant & iudicialia & ceremonialia, de iudicialibus autem tria tantum eodem capite corripuit, scilicet repudium uxoris, talionisq. poenam, & inimicorum odium. Sed de ceremonialibus nihil meminit, ergo non satis humanos affectus composuit. Tertio ad legitimam animi compositionem pertinet ut nihil homo praeter humanum finem faciat. Sunt autem alii humani fines praeter inanem gloriam atque mundanum fauorem, irem & alia multa opera praeter ieiunium, orationem, & eleemosinam. Christus autem ut eodem loco videre est, haec tantum tria fieri cauit, ob inanem mundi gloriam, ergo brevis nimis in eiusmodi institutione fuit. Quarto, sollicitudo humana cum ea, quae necessaria sunt, adeo est a natura indita, ut sit etiam brutis animantibus nobiscum communis. Vnde Sapiens. Prou. 6. ad formicam mittit pigrum a qua doceatur prouidere in aestate, quae sibi sint in hyeme necessaria. Institutio autem fidei naturam non tolli sed perficere, non ergo debuit nobis Christus tam solcite humanam sollicitudinem

Ad aliud

membrum

eiusdem

argumenti.

Ad secundum

arg.

Ad aliud

membrum

secundi

argumenti.

Obiectio.

Solutio.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.

August.